

Naar professionals

Naar professionals

Nieuws

8 juli 2020

De waarde van mantelzorg zit in de relatie die je met elkaar hebt

Blog Liesbeth Hoogendijk, bestuurder van MantelzorgNL

De wereld van mantelzorg is volop in beweging en dan kunnen er onverwachte dilemma's ontstaan. Het in dienst nemen van mantelzorgers door een zorginstelling in Limburg is er zo een. Hier worden mantelzorgers in dienst genomen voor een paar uur per week voor een

Deze website maakt gebruik van cookies. Analytisch Tracking Accepteren

stellen de voorstanders, kan dit een antwoord zijn op de groeiende personeelstekorten in de zorg en de mogelijkheid om mantelzorgers te compenseren voor hun inzet.

Maar bij mij overheerst de zorg over wat deze ontwikkeling in z'n essentie betekent voor mantelzorg. Het gaat mij niet om de individuele mantelzorger, maar om de maatschappelijke gevolgen van het betalen van mantelzorg en de glijdende schaal die onvermijdelijk gaat ontstaan. Ik licht dit graag verder toe.

Geld

Mijn eerste bedenking gaat over geld. Aan geld geven, zeker in de vorm van salaris, is onlosmakelijk een tegenprestatie verbonden. Het gaat bij mantelzorg om de persoonlijke relatie die mensen hebben met elkaar. Die relatie is er omdat er liefde, vriendschap en/of een familieband is. Er liggen geen zakelijke afspraken aan ten grondslag, er zijn geen protocollen, geen begin- en eindtijden en de relatie volgt het patroon dat er was voordat iemand ziek of zorgbehoevend werd. En, belangrijk, de keuze om mantelzorg te geven is een persoonlijke keuze. Dat geldt ook voor de wijze waarop.

Wanneer een derde partij zoals de overheid of een zorginstelling een ander belang, zoals geld toevoegt, gaat dit ten koste van de essentie van mantelzorg en verandert de relatie. Een zakelijke transactie wordt onderdeel van de relatie. De gelijkwaardigheid die mensen zo vaak nastreven komt extra onder druk te staan. De waarde van mantelzorg wordt niet langer uitgedrukt in gevoel, maar in geld. Verplichtingen en macht gaan een rol spelen en ik denk dat de weg terug heel moeilijk is. Ik sluit mij aan bij wat Job van Exel in het [interview in De Volkskrant 8 juli 2020](#) hierover zegt.

Terzijde. Wellicht denkt u, maar hoe zit het dan met het pgb informele zorg? Het grote verschil is dat het bij het pgb gaat om geïndiceerde zorg, dus zorg die bovenop mantelzorg komt. Het is aan de zorgvrager (de budgethouder) om te kiezen – een deel van –de zorg door de mantelzorger of iemand anders uit het persoonlijke netwerk te laten uitvoeren. Soms komt dit verwarrend over, maar het is goed om ons te realiseren dat geen mantelzorg wordt gegeven, maar geïndiceerde zorg. De budgethouder kan ook kiezen voor een professionele zorgverlener.

In loondienst

Met de pilot in Limburg wordt de arbeidsovereenkomst voor mantelzorgers geïntroduceerd.

Een arbeidsovereenkomst is 'onder de streep' een zakelijk contract met rechten en plichten. Een bezoek aan de zorgvrager volgt niet meer het pad van wat op dat moment passend is voor beiden, maar het pad van de verplichte werktijd. Er ontstaat een

Deze website maakt gebruik van cookies. Analytisch Tracking Accepteren

niet vragen om je betaalde werk over te nemen. Ook kunnen mantelzorgers die in dienst zijn minder kritisch zijn op de zorgorganisatie.

Tevens behoudt de zorginstelling zich het recht voor om de ene mantelzorgers wel een arbeidsovereenkomst aan te bieden en de andere niet. Wat doet dit met de tweedeling tussen betaalde en onbetaalde mantelzorgers? Met de bezoekersstop in de verpleeghuizen zullen nu ongetwijfeld meer mantelzorgers denken: ik moet proberen om op die loonlijst te komen voordat er een eventuele tweede golf uitbreekt. Want mantelzorgers die een arbeidsovereenkomst hebben bij de zorginstelling in Limburg mochten/moesten wel gewoon komen tijdens deze periode. De bezoekersstop is een omstrede maatregel die diep heeft ingegrepen in het leven van mensen. Maar wees eerlijk, zijn deze mantelzorgers in essentie anders dan de mantelzorgers zonder loonstrookje die 3 maanden niet naar binnen mochten? Andere kennis en vaardigheden? Volgens mij niet. Ik begrijp de mantelzorgers die nu wel mochten blijven komen in hun enthousiasme. Het is hen van harte gegund. Maar deze tweedeling is op ethische en praktische gronden niet te verantwoorden.

Tot slot wil ik nog het punt maken dat veel mantelzorgers werk en mantelzorg combineren. Dit betekent dat zij 2 arbeidsovereenkomsten krijgen. Voor een deel van de mantelzorgers zal blijken dat als zij door inkomsten uit de tweede arbeidsovereenkomst boven een bepaalde grens komen, de Belastingdienst een naheffing doet en van de € 11,- tot € 15,- per uur heel weinig overblijft, tot netto (ver) onder het minimum uurloon. En dat terwijl de mantelzorgers wel een verplichting is aangegaan om te komen werken bij de zorginstelling.

En als het extra geld op is.....

Het is de bedoeling om de kosten voor de arbeidsovereenkomsten met mantelzorgers te financieren uit de middelen die zijn vrijgemaakt om de kwaliteit van de verpleeghuiszorg op peil te brengen (de 'beroemde' 2,1 miljard van Hugo Borst en Carin Gaemers en hun manifest: Scherp op de ouderenzorg). Stel u voor dat op deze middelen een korting wordt doorgevoerd en de financiële ruimte om mantelzorgers te betalen onder druk komt, of zelfs wegvalt. Wat doet een zorginstelling dan? Collectief ontslag voor alle mantelzorgers in loondienst? Is er dan nog een weg terug naar onbetaalde mantelzorg?

Nu denkt u wellicht, wat een negatief beeld; weet MantelzorgNL dan niet dat een deel van de mantelzorgers het financieel zwaar heeft? Jawel. Al jaren maakt MantelzorgNL zich druk over de financiële problemen die mantelzorgers kunnen hebben als gevolg van het zorgen. Ik denk aan reiskosten, minder inkomen doordat je minder moet gaan werken of zelfs stoppen i.v.m. de zorgtaken en aan eigen bijdrages die het gezinsinkomen fors kunnen belasten. Wie zorgt, maakt extra kosten, soms fors hoge kosten. Al jaren gaan de meeste vragen bij onze telefonische vraagbaak, de Mantelzorglijn, over financiën. MantelzorgNL vindt het belangrijk dat mantelzorgers voldoende gecompenseerd worden voor de kosten die zij maken.

Deze website maakt gebruik van cookies. Analytisch Tracking Accepteren

daarbij. Maar dat moet volgens mij niet in de vorm van een arbeidsovereenkomst en het betalen van mantelzorg.

MantelzorgNL pleit voor goede ondersteuning van mantelzorgers. Ondersteuning die mantelzorgers daadwerkelijk helpt. Denk bijvoorbeeld aan een fonds om (reis)kosten te dekken, aan het voorkomen van stapeling van kosten en aan regelingen op het werk die het mogelijk maken om tijdelijk minder te werken terwijl wel pensioenopbouw doorloopt en een deel van het gemiste inkomen wordt gecompenseerd.

Als wij als samenleving bereid zijn publieke middelen in te zetten om mantelzorgers in staat te stellen om te zorgen, in de wetenschap dat mantelzorg nog onmisbaarder wordt in de zorg voor kwetsbare ouderen, laten we dat doen zonder arbeidsovereenkomsten of andere contracten, maar met voldoende hulp en ondersteuning, ook financieel. Uiteindelijk gaat het over de houdbaarheid van de zorg én de solidariteit waar ons zorgstelsel van afhankelijk is.

De discussie zoals die nu op gang komt, is belangrijk om te voeren en zal steeds vaker op tafel komen. Niet voor niets hebben wij De Volkskrant op dit spoor gezet. Waar krapte is en het schuurt, daar groeien nieuwe loten aan de stam. Graag nodig ik u uit om met MantelzorgNL mee te denken. Bent u het ermee eens, of ziet u het heel anders? Reageer op onze [Facebookpagina](#) of [LinkedInpagina](#).

Liesbeth Hoogendijk reageert hiermee op het artikel [Limburgse instelling betaalt voor mantelzorg: 'Wij zien dat het onze bewoners goed doet'](#) van vandaag in de Volkskrant

MantelzorgNL helpt jou helpen

- > [Contact](#)
- > [Lid worden](#)
- > [Pers](#)
- > [Veelgestelde vragen](#)
- > [Vacatures](#)

Deze website maakt gebruik van cookies. Analytisch Tracking Accepteren

030 – 659 22 22

[Routebeschrijving](#)

[Plan je reis met OV](#)

Meld je aan voor de nieuwsbrief

Blijf op de hoogte van het laatste mantelzorg nieuws

Meld je aan

[Disclaimer](#) [Privacystatement](#) [Cookies](#)

De Mantelzorglijn: 030 – 760 60 55 De Mantelzorglijn **Bellen**

Deze website maakt gebruik van cookies. Analytisch Tracking **Accepteren**